

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วัชรภรณ์ บัตรเจริญ* ปาหนัน พิษยภิญโญ** อภาพร เพ่าวัฒนา**

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นตอนต้นโดยใช้กรอบแนวคิดจากแบบจำลองการวางแผนเพื่อสุขภาพ (PRECEDE-PROCEED Model) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำนวน 150 คน เลือกสุ่มแบบ cluster sampling ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และการควบคุมกำกับติดตามของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ในขณะที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับช่องทางการเข้าถึงสื่อและความสะดวกในการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ เช่น รายการโทรทัศน์และการใช้อินเทอร์เน็ต ($p <$

0.001) อย่างไรก็ตามไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในครอบครัวกับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p = 0.38$) และการรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การอาศัยอยู่กับบิดาและมารดาและอายุเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p < 0.001, 0.001, 0.006$ และ 0.008 ตามลำดับ) โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนได้ร้อยละ 39.5 ดังนั้นควรมีการพัฒนาโปรแกรมการรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศสำหรับนักเรียน รวมถึงควรพัฒนาทักษะสื่อสารเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้กับผู้ปกครอง

คำสำคัญ: วัยรุ่นตอนต้น, การรับรู้ความสามารถของตนเอง, การควบคุมกำกับติดตาม, การสื่อสารเรื่องเพศ, พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

* นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทนำ

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในกลุ่มเด็กนักเรียนในประเทศไทย โดยมีรายงานว่า การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกทั้งของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเมื่ออายุเฉลี่ยประมาณ 13 ปี¹ ซึ่งผลกระทบที่ตามมาได้แก่ การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร² จากรายงานการวิจัยถึงสาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์กันเร็วขึ้นในกลุ่มนักเรียน ได้แก่ การดื่มสุราและการเที่ยวสถานเริงรมย์กับเพื่อน³⁻⁷ ซึ่งสอดคล้องกับสถิติของโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนระดับจังหวัดของเด็กมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดลพบุรี ปีพ.ศ. 2548-2549⁸ ที่รายงานว่าร้อยละ 9 ของเด็กมัธยมศึกษาตอนต้นยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งสถิติสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศที่มีรายงานประมาณร้อยละ 8 และยังพบว่าสาเหตุที่สำคัญคือการเข้าถึงแหล่งกระตุ้นอารมณ์ โดยอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งแสวงหาลามกที่สำคัญที่สุด⁹ ในรายงานยังระบุว่า เป็นการดูโป๊ / วิดีโอ / เว็บไซต์ประมาณร้อยละ 26 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศที่มีเพียงร้อยละ 23 และการเที่ยวกลางคืนอย่างน้อย 1 วัน/สัปดาห์

รายงานจากการวิจัยบางรายงานพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ การควบคุมกำกับติดตามของพ่อแม่/ผู้ปกครองจะส่งผลให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ช้าลง¹⁰⁻¹² การได้รับการสื่อสารให้ข้อมูลเรื่องเพศจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญในการวางรากฐานของพฤติกรรมเจตคติเรื่องเพศของเด็ก^{4,13} และการรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อมีเพศสัมพันธ์และการใส่ถุงยางอนามัย¹⁴⁻¹⁷ แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ายังไม่มีการศึกษาใดที่หาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของ

ตนเอง การกำกับติดตามของผู้ปกครอง การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

แนวคิดจากแบบจำลองการวางแผนเพื่อสุขภาพ (PRECEDE-PROCEED Model)¹⁸ ระบุว่าบุคคลจะเกิดพฤติกรรมสุขภาพได้นั้นเกิดจากปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยนำ (หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความรู้ ความเชื่อและทัศนคติ) ปัจจัยเอื้อ (หมายถึง ลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรม เช่น แหล่งสนับสนุนที่มีอยู่และสามารถเข้าถึงได้) และปัจจัยเสริม (หมายถึง แรงเสริมการกระทำ เช่น รางวัลหรือ การลงโทษ และแรงสนับสนุนทางสังคม) ซึ่งการวิจัยนี้ได้นำแบบจำลองนี้มาใช้เป็นกรอบการวิจัยเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยปัจจัยนำ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ปัจจัยเอื้อได้แก่ การเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และปัจจัยเสริม ได้แก่ การควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) และทำการวิจัยในเดือนกุมภาพันธ์ 2554 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การวิเคราะห์กำลังทดสอบ (power analysis)¹⁹ จากตัวแปรอิสระด้านข้อมูลส่วนบุคคลและปัจจัยการวิจัย โดยใช้กำลังทดสอบที่ 0.8 ค่าขนาดอิทธิพลขนาดกลาง (medium effect size) สำหรับการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณและ

กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่น 0.05 และได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ดังนั้นการศึกษานี้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 150 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ cluster and stratified sampling โดยเริ่มทำการสุ่มเลือกโรงเรียนในเขตเทศบาล 1 โรงเรียนจากจำนวน 5 โรงเรียนและโรงเรียนนอกเขตเทศบาล 1 โรงเรียนจากจำนวน 18 โรงเรียน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากแต่ละชั้นปีการศึกษาที่ 1, 2 และ 3 ของโรงเรียนที่สุ่มได้จำนวนชั้นละ 25 คน โดยเกณฑ์การคัดเข้าของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กนักเรียนเพศหญิงและเพศชายที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี อาศัยอยู่กับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองอย่างน้อย 6 เดือน สมจริตใจและยินดีเข้าร่วมในการวิจัย และบิดา มารดาหรือผู้ปกครองยินยอมให้เด็กเข้าร่วมในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามที่ถูกพัฒนาโดยผู้วิจัย โดยแบบสอบถามได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยในวัยรุ่นและอาจารย์ด้านการสร้างเครื่องมือจำนวน 3 คน ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับชั้นเรียน ผลเฉลี่ย การศึกษา การอาศัยอยู่กับบิดามารดา การศึกษาของบิดาและมารดา อาชีพของบิดาและมารดา และค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายวัน ฯลฯ โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 การรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ประกอบด้วยข้อคำถาม

10 ข้อ ครอบคลุมคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 4 ด้าน ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ การเปิดรับสื่อที่กระตุ้นอารมณ์เพศ การแต่งตัวสัมผัสระหว่างชายหญิงเชิงชู้สาว และการเที่ยวสถานเริงรมย์ แบบวัดเป็นแบบมาตรประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) 4 ระดับ โดยคะแนน 4 เท่ากับ มั่นใจมากที่สุด และ 1 เท่ากับ ไม่มั่นใจ คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 10-40 โดยคะแนนสูงหมายถึง มีการรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.86

ส่วนที่ 3 การเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ โดยแบ่งเป็น (1) ช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ แบบวัดเป็น Likert Scale 4 ระดับ โดยคะแนน 4 เท่ากับได้รับเป็นประจำ และ 1 เท่ากับไม่เคยได้รับ คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 6-24 โดยคะแนนสูงหมายถึง มีช่องทางที่ได้รับสื่อกระตุ้นอารมณ์เพศสูง ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.70 และ (2) ความสะดวกในการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ แบบวัดเป็น Likert Scale 5 ระดับ โดยคะแนน 5 เท่ากับการเข้าถึงสื่อสะดวกที่สุด และ 1 เท่ากับการเข้าถึงสื่อยากที่สุด คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 6-30 โดยคะแนนสูงหมายถึง ความสะดวกในการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์เพศสูง ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.77

ส่วนที่ 4 การควบคุมกำกับติดตามของบิดามารดาและผู้ปกครอง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ครอบคลุมคำถามที่บิดามารดาหรือ

ผู้ปกครองรับทราบถึงกิจกรรมของวัยรุ่นขณะอยู่ที่บ้าน อยู่ที่โรงเรียน หรืออยู่กับกลุ่มเพื่อน แบบวัดเป็น Likert Scale 3 ระดับ โดยคะแนน 3 เท่ากับ ได้รับการควบคุมกำกับติดตามเป็นประจำ คะแนน 2 เท่ากับ ได้รับการควบคุมกำกับติดตามไม่เสมอไป และคะแนน 1 เท่ากับ ไม่ได้รับการควบคุมกำกับติดตาม คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 10-30 โดยคะแนนสูง หมายถึง การควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครองอยู่ในระดับสูง ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.70

ส่วนที่ 5 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อครอบคลุมถึงการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ให้ความรู้เรื่องต่างๆ ได้แก่ สรีระของวัยรุ่น จิตวิทยา สังคมวิทยา และ สุขวิทยา แบบวัดเป็น Likert Scale 4 ระดับ โดยคะแนน 4 เท่ากับ มีการสื่อสารเป็นประจำและคะแนน 1 เท่ากับ ไม่เคยสื่อสารเลย คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 12-48 โดยคะแนนสูง หมายถึง มีการสื่อสารเรื่องเพศอยู่ในระดับสูง ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.79

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 14 ข้อ ในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ การเปิดรับสื่อที่กระตุ้นอารมณ์เพศ การแตะต้องสัมผัสระหว่างชายหญิงเชิงชู้สาว การเที่ยวสถานเริงรมย์ แบบวัดเป็น Likert Scale 4 ระดับ โดยคะแนน 4 เท่ากับ ปฏิบัติเป็นประจำ และคะแนน 1 เท่ากับ ไม่เคยปฏิบัติเลย คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 14-56 โดยคะแนนสูง หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับสูง ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.85

ข้อมูลการวิจัยถูกวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิจัยนี้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (MUPH 2011-014) และได้รับการยินยอมจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างให้เข้าไปทำการเก็บแบบสอบถามในโรงเรียน ผู้เข้าร่วมการวิจัยและผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้ลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ก่อนเริ่มต้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 64.0 และ 36.0 ตามลำดับ) โดยมีค่าเฉลี่ยอายุ 13.8 (SD = 0.9) ผลการเรียนรู้เฉลี่ย 3.1 (SD = 0.5) จากคะแนน 4 ระดับ โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (ร้อยละ 47.3) รองลงมาอาศัยอยู่กับมารดาตามลำพัง (ร้อยละ 23.3) วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ของบิดาและมารดาจบชั้นมัธยมศึกษา (ร้อยละ 40.8 และ 36.0 ตามลำดับ) รองลงมาคือระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 24.0 และร้อยละ 32.8) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 42.7 และร้อยละ 42.7) และค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อวันตั้งแต่ 20-120 บาท (ค่าเฉลี่ย 56.9 ± 18.8 บาท)

เมื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่าอายุและการอาศัยอยู่กับญาติและบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p < 0.001$) แต่ผลการเรียนและการอาศัยอยู่กับบิดาและมารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.01$ และ 0.02 ตามลำดับ) ช่องทางการเข้าถึงสื่อและความสะดวกในการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p < 0.001$) ในขณะที่การรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p < 0.001$) แต่การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p = 0.38$) (ตารางที่ 1)

เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อหาปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การอาศัยอยู่กับบิดาและมารดาและอายุ เป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$, 0.001 , 0.006 และ 0.008 ตามลำดับ) โดยปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ประมาณร้อยละ 39.5 (ตารางที่ 2)

อภิปรายผล

นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลง โดยพบว่าการรับรู้ความสามารถ

ในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีสัมพันธ์ทางลบกับช่องทางการเข้าถึงสื่อและความสะดวกในการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ซึ่งผลการวิจัยได้สนับสนุน Bandura²⁰ ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นความเชื่อของบุคคลที่คิดว่าตนเองสามารถปฏิบัติพฤติกรรมใดๆ ที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อนักเรียนที่มีความเชื่อว่าจะสามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้จะสามารถควบคุมสถานการณ์ที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ดี เช่น การเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

ถึงแม้ผลการวิจัยพบว่าการอาศัยอยู่กับบิดาและมารดาเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แต่กลับพบว่าการควบคุมกำกับติดตามของบิดาและมารดาหรือผู้ปกครองไม่ได้เป็นปัจจัยทำนาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ Huebner & Howell,²¹ Sieverding, Adler, Witt, & Ellen²² และ Wight, Williamson, & Henderson²³ ที่พบว่าการควบคุมดูแลของบิดาและมารดามีผลต่อการชะลอการมีเพศสัมพันธ์ช้าลงในช่วงวัยรุ่น ซึ่งจากผลการวิจัยอาจอธิบายได้ว่าถึงแม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับบิดาและมารดาแต่การควบคุมกำกับติดตามที่ได้รับมากที่สุด คือการขออนุญาตก่อนทุกครั้งเมื่อต้องออกจากบ้านและมักไม่อนุญาตให้ค้างบ้านเพื่อน ในขณะที่การกำกับดูแล/ควบคุมการรับสื่อ เช่น รายการโทรทัศน์ที่นักเรียนดูและการมีส่วนร่วมในการดูแลและให้ความรู้ในการใช้อินเตอร์เน็ตนั้นน้อยที่สุด ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยพบว่าช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศเป็นปัจจัยทำนายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นควรจัดให้มีโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของนักเรียนในการหลีกเลี่ยงการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศรวมถึงการป้องกันช่องทาง

Table 1: Correlation matrix among the study variables

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Age	1.00												
2. GPA	-.07	1.00											
3. Living with parents	-.04	.02	1.00										
4. Living with father	.01	-.09	-.36**	1.00									
5. Living with mother	-.05	.05	-.52**	-.21**	1.00								
6. Living with siblings	.01	-.01	-.42**	-.17*	-.25**	1.00							
7. Daily cost of living	.33**	-.13	.11	.04	-.00	-.18*	1.00						
8. Perceived self-efficacy to avoid sexual risk behavior	-.25**	.28**	.03	.05	.02	-.11	-.09	1.00					
9. Channel to access sexual media	.21**	-.02	.03	-.08	-.06	.09	.04	-.48**	1.00				
10. Convenience to access sexual media	.21*	-.05	-.05	.09	-.04	.03	-.06	-.49**	.54**	1.00			
11. Parental monitoring	-.17*	.06	.13	-.05	-.13	.02	-.06	.30**	-.19*	-.24**	1.00		
12. Sexual risk behavior communication in family	.05	-.04	-.04	-.08	.06	.05	-.03	-.05	.01	-.15	-.19*	1.00	
13. Sexual risk behavior	.32**	-.20*	-.19*	-.02	.03	.24**	.09	-.53**	.46**	.38**	-.29**	.07	1.00

* p < 0.05

** p < 0.01

Table 2: Predictors of sexual risk behavior

	R ² -change	B	Beta	t	p-value
Perceived self-efficacy to avoid sexual risk behavior	0.275	-0.51	-0.53	-7.49	<0.001
Channel to access sexual media	0.055	0.64	0.27	3.49	<0.001
Living with parents	0.035	-2.58	-.19	-2.82	0.006
Age	0.030	1.39	0.18	2.67	0.008
Constant = 8.03	R ² = 0.395	Adjusted R ² = 0.378	F = 7.14	p < 0.01	

รับสื่อทางเพศให้กับเด็กและผู้ปกครอง

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ Hutchinson และคณะ¹⁴ และ Huebner & Howell²¹ ที่พบว่า การสื่อสารเรื่องเพศจากบิดามารดาจะส่งผลต่อความเข้าใจและเจตคติต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะการวิจัยของ Hutchinson และคณะ¹⁴ และ Huebner & Howell²¹ ได้เน้นการสื่อสารเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิด และการใช้ถุงยาง ซึ่งแตกต่างจากการสื่อสารเรื่องเพศในการวิจัยนี้คือการให้ความรู้เรื่องด้านสรีระ จิตวิทยา สังคมวิทยาในวัยรุ่นและสุขภาพทางเพศ และเมื่อทำการวิเคราะห์รายชื่อแบบสอบถามการวิจัยพบว่า ข้อความที่ถูกสื่อสารมากที่สุดคือ การสื่อสารด้านการแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับเพศและกาลเทศะ และรองลงมาคือการรักษาความสะอาดของอวัยวะสืบพันธุ์ ในขณะที่เรื่องวิธีระบายอารมณ์ทางเพศที่เหมาะสม และการจัดการความต้องการทางเพศซึ่งเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ในวัยรุ่นนั้นได้ถูกสื่อสารน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเกิดจากการสื่อสารเรื่องเพศในสังคมไทยถูกคิดว่าเป็นเรื่องน่าอายและบ่อยครั้งที่ทำให้บิดาและมารดามักมีความลำบากใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศ หรือบางคนไม่มีความรู้หรือวิธีการที่เหมาะสมในการสื่อสารกับลูก ส่งผลให้ละเลยในการสื่อสารเรื่องเพศ และขณะเดียวกันลูกก็ไม่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาเรื่องเพศเพราะกลัวบิดามารดาไม่เข้าใจ¹³ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญกับการสร้างแนวทางและทักษะการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวเพิ่มขึ้นในกลุ่มบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง

นักเรียนที่อายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม

เสี่ยงทางเพศที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจอธิบายได้จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่พบว่า นักเรียนที่อายุมากขึ้นจะได้รับค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและการควบคุมกำกับติดตามของบิดาและมารดาหรือผู้ปกครองลดลงซึ่งส่งผลทำให้สามารถเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศมากขึ้น รวมทั้งยังพบว่าการรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลงในนักเรียนที่อายุมากขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากการมีเพื่อนเพิ่มขึ้นและมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเพิ่มขึ้น ด้วยปัจจัยเหล่านี้จึงส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เพิ่มขึ้นในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Wight, Williamson, และ Henderson²³ ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากบิดาและมารดาสูงจะมีการควบคุมกำกับ/ดูแลจากบิดาและมารดาน้อย

ผลการวิจัยสนับสนุน PRECEDE-PROCEED Model¹⁸ บางส่วน กล่าวคือ ปัจจัยนำ (อายุ การอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา และการรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ) และปัจจัยเอื้อ (ช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์เพศ) เป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นการช่วยเสริมทักษะด้านการรับรู้ความสามารถให้เด็กนักเรียนในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และป้องกันการเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสมเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองเด็กวัยรุ่นหรือผู้ที่ใกล้ชิดควรกระทำหรือควรได้รับคำแนะนำแนวทางในการสั่งสอนบุตรหรือผู้ที่อยู่ในการดูแลที่เป็นวัยรุ่น และถึงแม้ว่าปัจจัยเสริม (การควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครองและการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว) ไม่ได้เป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยตรง แต่พบว่าปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเอื้อด้านช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นควรมีการวิจัยเพื่อหากลไกของความสัมพันธ์

ระหว่างปัจจัยเหล่านี้ อย่างไรก็ตามการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้อาจมีข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาซึ่งมักจะปฏิบัติตามการแนะนำและดูแลของบิดาและมารดา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยและคณะขอขอบคุณผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกคนที่ให้อาจารย์ประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกคนที่ให้อาจารย์ประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกคนที่ให้การเก็บข้อมูลและนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. มาตรฐานกรมควบคุมโรค สำหรับสถานบริการสาธารณสุขด้านโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค. นนทบุรี: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.
- กระทรวงสาธารณสุข. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เฝ้าระวังปัญหาเอดส์ประเทศไทย 2549. สำนักโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค. นนทบุรี: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2551.
- สุวรรณา เรื่องกาญจน์เศรษฐี. กลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ชัยเจริญ, 2551.
- Madkour AS, Farhat T, Halpern CT, Godeau E, Gabhainn SN. Early adolescent sexual initiation as a problem behavior: A comparative study of five nations. J Adolesc Health 2010; 47:389-98.
- จิตาพร อิงคดาวรงค์, สุวีพร กฤษเจริญ, กัญจน์ พลอินทร์, ญาวณี จรุงศักดิ์. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา. สงขลานครินทร์เวชสาร 2550; 25 (6) : 512-3.
- Bachanas PJ, Morris MK, Lewis-Gess JK, Sarett-Cuasay EJ, Sirl K, Ries JK, Sawyer MK. Predictors of risky sexual behavior in African American adolescent girls: Implications for prevention interventions. J Pediatr Psychol 2002; 27:519-30.
- ลัชนา ฉายศรี, จรวัยพร สุภาพ, ปิยะธิดา ขจรชัยกุล, ประรณนา สถิตย์วิภาวี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ 2553; 40: 161-74.
- โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด ปี 2547-2548, ปี 2549-2550 เด็กมัธยมต้นจังหวัดลพบุรี. เข้าถึงได้ที่ <http://www.Child Watch Thai.com>, เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552.
- สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ. สื่อลามก ภัยคุกคามเด็ก. เข้าถึงได้ที่ http://www.hiso.or.th/hiso/health_news/health_story4_2.php, เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2553.
- นรมนต์ มหาศิริมงคล. ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่นตอนต้น [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเพศศาสตร์ (สหสาขาวิชา)].

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

11. Coley RL, Medeiros BL, Schindler HS. Using sibling differences to estimate effects of parenting on adolescent sexual risk behaviors. *J Adolesc Health* 2008; 43: 133-40.
12. Metzler CW, Noell J, Biglan A, Ary D, Smolkowski K. The social context for risky sexual behavior among adolescents. *J Behav Med* 1994; 17: 419-38.
13. อภาพร เพ่าวัฒนา. การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น: การมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โนเบิล, 2552.
14. Hutchinson MK, Jemmott JB, Jemmott LS, Braverman P, Fong GT. The role of mother-daughter sexual risk communication in reducing sexual risk behaviors among urban adolescent females: A prospective study. *J Adolesc Health* 2003; 33: 98-107.
15. Borawski EA, Ievers-landis CE, Lovegreen LD, Trapl ES. Parental monitoring, negotiated unsupervised time, and parental trust: The role of perceived parenting practice in adolescent health risk behavior. *J Adolesc Health* 2003; 33: 60-70.
16. Koniak-Griffin D, Stein JA. Predictors of sexual risk behaviors among adolescent mothers in a human immunodeficiency virus prevention program. *J Adolesc Health* 2006; 38: 297.e1-11.
17. Kotchick BA, Shaffer A, Forehand R, Miller KS. Adolescent sexual risk behavior: A multi-system perspective. *Clin Psychol Rev* 2001; 21: 493-519.
18. Green LW, Kreuter MW. Health promotion planning: An education and environment approach. 3rd ed. Toronto: Mayfield Publishing Company, 1999.
19. Cohen J. Statistical power analysis for the behavioral sciences. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1987.
20. Bandura A. Self-efficacy: The exercise of control. W.H. Freeman, New York, 1997.
21. Huebner AJ, Howell L. Examining the relationship between adolescent sexual risk-taking and perceptions of monitoring, communication, and parenting styles. *J Adolesc Health* 2003; 33: 71-8.
22. Sieverding JA, Adler N, Witt S, Ellen J. The influence of parental monitoring on adolescent sexual initiation. *Arch Pediatr Adolesc Med* 2005; 159(8): 724-9.
23. Wight D, Williamson L, Henderson M. Parental influences on young people's sexual behavior: A longitudinal analysis. *J Adolescence* 2006; 29: 473-94.

Factors Related to Sexual Risk Behavior among Thai Secondary School Students

Watcharaporn Butcharoen^{*} Panan Pichayapinyo^{**} Arpaporn Pawwattana^{**}

ABSTRACT

The purpose of this cross-sectional study was to determine factors related to sexual risk behaviors among early adolescents based on PRECEDE-PROCEED Model. Subjects were 150 secondary school students in the Muang District of Lobburi province, selected by means of cluster sampling. Data were collected by using the self-administered questionnaire and analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation, and Stepwise Multiple Regression Analysis. The findings revealed that perceived self-efficacy to avoid sexual risk behaviors and parental monitoring was negatively related to sexual risk behavior, whereas channel and convenience to access sexual media including television shows and internet access were positively related to

sexual risk behavior ($p < 0.001$). However, communication regarding sexual risk behavior in family was not associated with sexual risk behavior ($p = 0.38$). Perceived self-efficacy to avoid sexual risk behaviors, channel to access sexual media, living with parents, and age were significant predictors and approximately accounted for 39.5% of the total variance of sexual risk behavior. Therefore, interventions regarding self-efficacy improvement in avoiding access to sexual motivated media among students, and in communication skills including sexual risk behavior among parents should be developed.

Key words: early adolescence, self-efficacy, monitoring, sexual communication, sexual risk behavior